

AUTORŮV PLÁN
TŘETÍHO DÍLU

POSLEDNÍ PŘEMYSLOVCI

(1) Při výpravě do země litevské setkal se král Přemysl Otakar II. s jakýmsi polským velmožem, který chtěl užítí českého vlivu jako záštity proti svému nepříteli.

(2) Někde v pralesích polského pána žil znamenitý lovec a člověk opičí obratnosti. Jmenoval se Kmita. Král a velmož měli příležitost zhlédnouti Kmitovy kousky. Velmož věnoval svého poddaného královi a ten dává chlapa pro jistotu znovu pokřtít německým knězem. Věc urazí polské i české duchovní. Je to hřích, ale králi se dostává absoluce jakýmsi knězem řádu Německých rytířů. To prohloubí nechuť českých a polských kněží, kteří se zatím sblížili, proti kněžím řádovým.

(5) Kmita je po Přemyslově návratu odeslán do loveckého hrádku na Zbraslav. Tam se dostává do psince, je zapomenut, když se náhodou objeví před pány, bývá bit. V králově hrádku je správcem šlechtic X, který má finanční závazky k pražskému měšťanu Y. Y by rád přiženil svého synka do rodiny šlechtice X. Koná u něho obřadnou návštěvu, při které je zděšen opičím chlapem. Kmita si totiž pamatoval, že páni milují šprýmy a protože je rozený herec, sehrál — aby na sebe upozornil — pár hrubých výstupů. Kupecký

synek nese těžce otcovu nestatečnost a chce se na chlapovi pomstít. Je noc, Kmita uhaduje pudově nebezpečí, vrhá obušek a mladý měšťan je zabit. Po činu se Kmita ukryje u jakéhosi epického rybáře v okolí nynějšího Výru. Projevuje tam lidskou důstojnost a také lásku k rybářovým dcerám.

(4) V domě německého měšťana „U kamene“ se vykládají báchorky o smrti mladého Y-na. Věc je považována za úkladnou vraždu a naznačuje se, že šlechtic není bez viny. Uvážíme-li, že hostitel projevils pramalou horlivost v pronásledování vraha, můžeme připustit oprávněnost této domněnky. Měšťané se tváří, jako by aristokraty pohrdali, ale při jednání a v řeči je napodobují.

(5) Na jakémisi panství ve východních Čechách žije rodina pozdějšího básníka řečeného Dalimil. Tato rodina jde od deseti k pěti. Nechce se přizpůsobit novým směrům hospodářským, nenávidí nový mrav a právě proto se jím obírá. V ohledu kulturním zvláště synové mnoho získávají. Když správce loveckého hrádku byl přinucen píditi se po vrahovi, utekl Kmita a vmísil se mezi čeled Dalimilova otce. Je odháněn a vposled přijat. Dalimilův otec připomíná epického rybáře, který si Kmita zamiloval, ale na rozdíl od něho se opičího člověka štítí. Nemůže ho ani vidět. Dalimilova rodina vede při s měšťanem, který má styky s domem „U kamene“. Měšťan při ztrátě a hledá pomoc u šlechtice své národnosti. Šlechtic — místo aby zvrátil rozsudek — urazí Dalimilova otce.

(6) Dalimil je patetik a člověk překypující silou i fantasií. Chce se stát nějakým knížetem války, pohrdá kněžským stavem. S Kmitem mluvívá jen proto, že mu chlap připomíná vítěznou výpravu krále Přemysla. Dalimil chce pomstít otcovu urážku a v boji div div nepodlehne. Dalimil je silák, jeho soupeř překročil padesátku, převaha spočívala v technice a Da-

limil ji tedy nenávidí. Kmita transponuje zápas v jakýsi balet. Poraženému šlechtici přitom spílá a tak Dalimila kompromituje. Dalimil mu to ku podivu nezazlívá.

(7) Měšťan, který prohrál při s Dalimilovou rodinou, zehrá v domě „U kamene“ na teatrální pomoc svého kmotra a dožaduje se reálnějšího přispění kupců. Za řeči se snese na hlavy šlechticů mnohá hana. Poškozený měšťan myslí na Kmita a vykládá, že Dalimilové chovají vrahy podobné těm, kteří zabili mladého Y-na.

(8) Země je zaplavována zlodějskými tlupami, šíří se hlad. V Dalimilově rodině nabývá vlivu matka. Měla vždy pocit, že jistotu může skýtat jen země, o peníze nedbala. Kdyby si byli ostatní lidé počínali jako ona, nenastal by hlad. Je to trest boží. Tento závěr si osvojuje celá rodina. Matka vyžene spoustu hladových nevolníků a mezi nimi i Kmita. Dalimilův otec a sám Dalimil poznávají, že měli chlapa rádi.

(9) Vyhoštěný Kmita si vzpomíná na svého jediného přítele. (Ovšem — jsou v tom také ženské.) Vydá se tedy k řece. Je hlad, ale přírodní lidé se ještě jakž takž užijí. Tu přichází mor a povodeň. V rybářské rodině je zle, mnoho dětí zemřelo. Nemocný Kmita se vydá hledat potravu. Je oděn v roztodivné ženské hadry. Jakási Závišova stráž, která má před pokusem o uchvácení moci zajišťovat posice, nalezne Kmita ležet v bezvědomí u řeky. Kmita vypadá jako blázen a stráž ho pro zajímavost dopraví do zbraslavského hrádku.

(10) Dalimilova rodina byla kýmsi přepadena a okradena. Matka přišla o život, otec zemřel, Dalimilův bratr se ztratil. Poměry se trochu zlepšily. Dalimil se marně snaží obnovit hospodářství. Znechucen se vydá na cestu a poptává se po bratrovi. V klášteřích a na křižovatkách se kupí lidé. Dalimil poznává veřejné mínění. Je-li řeč o bratrovi, slyší Dalimil spous-

tu popletených zpráv, které znamenají epické fragmenty. Vypravěčům se zdá, že mohou vždy něco říci o tom, koho Dalimil hledá. Je to básnivá potřeba opřená o biblické příběhy a o módní knižní vzory. To se týká klášterů, lid vypravuje zkazky málem pohanské. Je vidno, že zbarbarštl. Dalimilovi se to líbí. Když se jeho poměry zhoršily, vstupuje do jakéhosi kláštera a složí menší sliby. Jako věno přináší Dalimil do kláštera zadlužené otcovské statky. V klášteře je dosti příležitosti, aby se Dalimil obeznámil se současným básnictvím německým a latinským. Pomáhá opisovačům. Je nespokojen, jeho mysl se táhne ke králi, představuje si mladičkého panovníka jako hrdinu.

(11) Dům „U kamene“ je jakousi bursou. Měšťan, který uplatňuje právo na Dalimilův majetek (možná že je to Reichert nebo Wolfram), se setká s kupcem Y-nem. Ohřívá se Kmitova vražda a vypravování o opičích lidech, kteří prý žijí na Dalimilových pozemcích. Pravým účelem schůzky jsou ovšem hospodářské investice. Obchodníci pracují se Sedleckým klášteřem. Opat by rád zpeněžil někde na dolním Labi svou vlnu. Reichert, to jest člověk svářící se s Dalimilem, si vynutí, aby mu kupci obchod postoupili. Chce opatovi dobře zaplatit a současně ho požádat, aby se stal prostředníkem mezi ním a Dalimilovým klášteřem. Od začátku výjevu byl na burse pán z Michalovic. Prodával, ale tropil si přitom z kupců švandu. Je přítelem pána z Třebouně, který má na Reicherta pífku. Jan z Michalovic se tedy automaticky stává spojencem Dalimilovým a vyvolá v domě scénu.

(12) Sedlecký opat zakročil u představeného Dalimilova kláštera. Dalimilovo zboží bylo za směšný peníz postoupeno Reichertovi. Se zmenšením přínosu klesla i Dalimilova vážnost. Dalimil je přidržován k nezajímavé práci. Jeho poměr ke klášteři je dopo-

sud dost volný. Dalimil odejde hledat právo. Má namířeno k biskupovi, ale nemůže se k němu dostat. Usazuje se v blízkosti hradu, prokáže jakousi literární službu neznámému šlechtici, je to Jan z Michalovic, v odvetu představí ho Jan Zbislavu z Třebouně. Prostřednictvím pána z Třebouně má Dalimil příležitost vidět a slyšet krále. Dalimilova představa o králi se nijak neshoduje se skutečností. Domníval se, že král (vzhledem k tomu, jak dovedl zatočit se Závišem) je lamželezo a vidí kabinetního vladaře obklopeného cizinci a kněžími. Nicméně je Dalimil unesen. Stojí kdesi na práhu světnice za záclonou a nemůže se ani ovládnout. Král srovnává tři texty německé Alexandreis a skrze ty texty vidí svého otce a jeho dědictví: Bude to Polsko nebo alpské země? Při této řečnické otázce pronese Dalimil polskou větu, kterou se naučil od Kmita. Sotva chudás promluví, strhne se cosi jako diskretní zakročení šéfa protokolu. Král věc přejde, možná že se mu to zdá býti nějakým znamením.

(13) Král Václav II. se radí s Heidenreichem. Král je vzletný, přeskakuje s tématu na téma. Heidenreich se domnívá, že jeho řád je jakousi královskou pravící, a má panovníka k zakládání klášterů. Je řeč o Zbraslavi. Král si roztržitě opakuje Dalimilovu polskou větu a vyptává se na člověka, který ji pronesl. Pán z Třebouně se nedostane k slovu. Opat (zasáhl již do Dalimilova sporu s Reichertem a zná ho tedy) vyhlíčí Dalimila jako chudáka a snivce, který si hraje na hrdinu a dělá chyby při opisování textů.

(14) Biskup a Zbislav z Třebouně nemají cisterciáky rádi. Když se cisterciáci chystají hledat s králem vhodné místo pro nový klášter, vpašují do průvodu Dalimila. Jde jim o informace, chtěli by Dalimilovi také trochu prospět. Sedlecký opat zná králův zájem o Dalimila a příliš se nebrání. Plavba po řece. Král Dalimila nepoznal. Mluví s opatem, modlí se. — Příběh

přeskakuje na Kmita, který se nyní jmenuje Kostka a je řádnou hlavou dvou rybářských rodin. Kostka zároveň s epickým rybářem byl komandován, aby připoutal královu loď. Čekání. Loď připlouvá, míjí Zbraslav, dorazí k Ostrovu, vrací se. Král s družinou vystoupil. Kostka pozná svého starého pána. Dalimil se s ním pozdrží, padnou polská slova a právě v té chvíli si král uvědomuje, že Dalimil je ten, kdo v radě promluvil polsky. Dalimil ztratil příležitost být králem osloven.

(15) Zpěv o řece. Lov na vydry a život těchto dravců. Dvě Kostkovy rodiny: jedna je na Výru, druhá u soutoku řek Vltavy a Mže. Ke Zbraslavi se blíží zpívající průvod cisterciáků. Epický rybář se s Kostkou dívá na založení kláštera a mají divokou radost. Radovánky se proměnily v hoře: Kostka musí otrocky pracovat se zedníky. Stavba roste. Lovecký hrádek je zrušen. Z psince jsou vypuštěni ohaři. Ohaři loví vydry a vydry se stěhují. Nešťastný Kostka provádí zlomyslnosti, vzbudí pozornost, cisterciáci kápnou na jeho dvojženství. Kostku čeká přísný trest. Kostka se rozloučí, vezme své dva chlapce a prchne s nimi kamsi do Polska. Dálka pro něho mnoho neznamena.

(16) Dalimil zaujal zároveň s Janem z Michalovic význačné místo v družině pána z Třebouně. Zbislav z Třebouně se chystá rozdrtit Reicherta a Wolframa. Je u sv. Klimenta jimi sám zabit. Král stíhá vrahy, kteří utíkají ze země. Dalimil bere králův hněv vážně. Jan z Michalovic, který má diplomatické schopnosti a který je praktickým rytířem, uhaduje, jak věc dopadne, a rozchází se s Dalimilem dříve než mezi nimi vzniklo přátelství. Jan je obratný silák a světoobčan (ve smyslu universálního rytířství). Pohrdá nedokonalými formami, umí užívat výhod rodu, bohatství i síly. Jeho nervy nikdy neselžou, je to rozený úspěšník, který nemusí zrazovat: stojí totiž vždy tam, kde se

vítězí. Naproti tomu je Dalimil bouřlivý vyznavač, který věčně proti něčemu protestuje a který pod tlakem vnitřní potřeby (rod, tradice, čest, závěr ve směru nastoupené — třeba falešné — cesty) pracuje sám proti svému prospěchu. Jan z Michalovic, jako představitel přátel pána z Třebouně, navrhne králi to, co si král přeje: aby totiž byla Zbislavova smrt zapomenuta, a aby se vrahové mohli vrátit. Dalimila královo odpuštění velmi zatvrdí.

(17) Ukradení koně donesli Kostku na panství Vladislava Lokýtky do Sieradze. Tam se schyluje k válkám. Kostka je chycen jako český vyzvědač. Kazimír Bytomský se již dal pod Václavovu ochranu, jde o dědictví po Jindřichu IV. (Vratislavsko, Krakovsko), Lokýtek tedy musí být opatrný. Pověst o českém vyzvědači dojde až ke Griffině, která prostřednictvím nějaké tlupy Kostku osvobodí. Kostka nemá tušení, za jakou osobnost je považován a svým záchrancům uteče.

(18) Do Zbraslavského kláštera, kde dlí král, přichází zpráva o zakročení paní Griffiny, o králi příznivém stanovisku krakovských německých měšťanů a o sporu Přemysla s Lokýtkem. Král s biskupem Arnoldem zahajuje přípravu diplomatického tažení a všechen kontrolovatelný čas tráví na modlitbách. Opat sedlecký a opat zbraslavský se domnívají, že Václav utonul v přílišné svatosti. Tu král v dohodě s Griffinou vytahuje z kláštera klarisek Kunhutu a provdá ji za Boleslava. Zbožnost ustoupila ctižádostivým plánům, mají-li tedy opatové něco znamenat, je třeba, aby se věnovali i politice. Podobný závěr není definován, ale vyplývá z kontextu události.

(19) Svatba jednoho z Kostkových polských příbuzných. Kostka uvěřil tak napolo ve svůj význam, lže, chvástá se atd. Je říjen 1292, svatebčané jdou před hrad Sieradze. Václavův triumf. Kostka by rád uká-

zal, že umí mluvit s lidmi královny družiny, ale nikdo mu nerozumí. Jen poslední a právě zpráskaný pacholek je Čech. Motiv přeskakuje do malé skupiny českých kněží, kteří se za královými zády dohadují s polským klerem. Král sám naslouchá řeči o vztazích polské koruny k papeži. Rýsuje se spojení Jana Muskaty s Václavem. Představují si, že Jan Muskata přijel, aby Václava odvedl do wawelské katedrály.

(20) Předpokládejme, že si Alexius psal deník a že se z něho zachovalo několik stránek. Chtěl bych z něho přepsat tyto kapitoly: O tom, jak jsem byl Bernardem Kamenickým přiveden do Prahy a jak jsem předstoupil před slavného krále. O malosti země a velkém bohatství českého krále. O králově zbožnosti a lásce k svatému stolci Petrovu. O vnuknutí, které mi vzešlo, a o králově zdráhání. Skrze porod paní králové objevila se vůle boží. O cti, kterou mi prokázala rodina Orsini, a o dárcích, jichž si máme vážit nikoliv pro jejich cenu, ale pro jejich význam. O tom jak konklave svatého poustevníka zvolilo za papeže. O smrti dcery královské a zkáze slavného počínání. O nehodném biskupu Svinkovi a o tom, jak k jménu svému přišel. O volbě svatého Bonifáce VIII. O utrhačných pověstech, pravících, že svatý muž strožil úklady. O koruně polské a přehlédnutí práva. O naději a chudobě a tísní. O zlořečeném lžibiskupu, který utrhá slavnému králi a šálí kněze nejvyššího.

(21) Hnězdno dne 26. června 1295. Městskými ulicemi se potlouká strašná postava. Strážě by ji chtěly odehnat, ale postava zvoní ve svých hadrech zlatem a stráž si netroufá. Totéž se děje kaplanům, chtěli by ji zažehnat, ale postava spíná ruce. Tak nedotčena a vzbuzujíc hrůzu prochází ta postava zástupem shromážděným při korunovaci Přemysla Velkopolského. Chce se vetřít až k novému králi, ale Svinka na ni upírá pohled, obřad na okamžik uvázne, postava

ustoupí. Uplynulo půl roku, je 6. únor 1296 a vra-
hova rána dopadá.

(22) Jan Muskata, Konrád biskup lubušský a mnozí
jiní rádcové mají krále k přímé akci v Polsku. Král
na oko souhlasí, ve skutečnosti všechny rozkazy k tomu
konci hledící odvolá a zavře se se svými zpovědníky a
mnichy a důvěrníky. Je jisto, že upadl opět v nábo-
ženské rozjitření, ale druhého dne vyjíždí řada posílů
a vyslanců, aby pro krále Václava zajistila souhlas
Albrechta Habsburského.

(23) Vladislav Lokýtek by velmi rád získal přátel-
ství a podporu Svinkovu. Myslí na toho biskupa dnem
i nocí, chtěl by být pokorným synem církve a nepá-
chat nepravosti, ale na neštěstí vede válku proti
Jindřichu Hlohovskému a jeho vojsko má hlad a chu-
dák je chtěj nechtěj nucen vybíjet osady. Jeho situace
je nesmírně svízelná, neboť vojáci a především magi-
ster Synka vymáhají zadržovaný žold. Jednou se přihodí,
že Lokýtkova družina vysvobodí jakési vesničany, kte-
ří byli ohroženi konturem. Napřed je osvobodí, potom
je okrade. Vesničané se rozptýlí po lesích, někteří
z nich se setkají s Kostkou, který má příležitost glo-
sovat nejednoznačnost a proměnlivost lidských skutků.

(24) Stížnosti kleru na Lokýtku vzrostly tou měrou,
že Ondřej Zareba je nucen vydati proti němu inter-
dikt. Sám Jakub Svinka, tajný Lokýtkův spojenec,
musí s Ondřejem souhlasit a spojuje se s ním, t. j.
s Ondřejem, aby dopomohli k vládě Jindřichovi. V
červnu 1298 dochází k úmluvám a v ten právě čas
umírá Václavova žena Guta. Pověst o skonu králov-
nině roznáší české poselstvo, které s velikým hlukem
postupuje zemí a všemi možnými způsoby naznačuje,
že Lokýtek žádal českého krále o peněžitou pomoc a
že český král bez počítání a bez úvahy mu posílá
strašné bohatství. Když se věc rozkřikne, je dost hra-
bivců, kteří by rádi přivolali bohatého krále do zchud-

lého Polska. Horlivci rozmyslnější uvádějí, že je Václav nyní svoboden a že by se mohl do Polska jaksi přiženit. Jakub Svinka chápe samu podstatu Václavovy štědrosti, ví, co si za ni český král koupil, porozuměl i tomu, proč se české poselstvo tak okázale ohání nesmírnými částkami, věří, že je to z devíti desetin pouhá agitace, ale současně nemůže nepoznat, že si Václav s Poláky pohrává a že je pánem situace. Poctivý Jakub vidí pohubenou zemi a nutnost pořádku, odtud v něm zraje přesvědčení, že je nutno se s Václavem dohodnout a vyslechnouti Václavova spojence Jana Muskatu. — Pokud jde o povídku, která má toto téma vyjádřit, představuji si věc takto: České poselstvo postupuje zemí stíženou interdiktum. Čechům se dostalo od krále tak znamenité výbavy na cestu, že jeden ze žoldnérů — zamilovaný novomanžel — vzal s sebou svou těhotnou choť. Poselstvo nemělo naspěch, když tedy přišla ženina hodinka, všichni se zastavili a čekali na slehnutí. Zatím roztrušovali zprávy, jimiž byli pověřeni. Ženě se narodilo slabé dítě, byl strach, že zemře jako nekřtěňátko. V ten čas se vracel biskup Jakub Svinka ze schůzky s Ondřejem Zarebou. Někde na cestě ho zastihla pověst o Češích, přiblížil se k jejich ležení a byl požádán o udělení svátosti. Když se Svinka sešel se zamilovaným manželem, nemohl mu odepřít svou účast a vposled i přízeň. Zatím co biskup dlel u rodičky, pracovali čeští agenti v biskupově družině a tak, když se Svinka vrátil k svým lidem, našel, že je jejich mínění převráceno ve prospěch české věci. Skoro každému z chudých kaplanů se dostalo nějakého dárku, krátce: Svinka viděl, že Češi mají kdekoho v hrsti a že je prodán. Tehdy začal Svinka myslet na Ryksu a na usmíření s Janem Muskatou. Roku 1300 došlo pak k sjezdu světských a duchovních pánů polských a vposled bylo do Čech vypraveno poselstvo se svatebním návrhem.

(25) Povídka o úspěších Petra z Aspeltu čili jak chudý hoch k štěstí přišel. O Petrově mládí, o úhoně, kterou jeho rodina utrpěla se strany habsburské, o jeho vzdělání a chytrosti, o napodobování Josefa Egyptského, o jeho místě v radě krále Václava, o jeho zájmech na západě, o jazycích, které Petr skrze modlitbu ovládal, o Anežce, sestře králově, která ctně promluvila, o králi, který byl svou milostnicí zdržen od vzývání Boha a potom se proti svým rádcům postavil, o králově vůli utvrzovati dobré styky s Albrechtem i s dvorem uherským, o snu Petra z Aspeltu a převrácení jeho myšlenek, o zasnoubení Václavova syna s Alžbětou Uherskou, o Petrově cestě do Mohuče, o křiku kavek na mohučských věžích, které prý prokovoaly, že v tom městě dojde Petr vysokého důstojenství, o Petrově jednání s Albrechtem a o listinách ze dne 29. června 1300.

(26) Dalimil má stálé spory s rodinou, která kdysi urazila jeho otce. Nemůže nikde zakotvit, chodí Prahou, nudí se a tu zaslechne o přípravách k válečnému tažení, o žoldněřských kontingentech a o krásném sboru pana Hynka z Dubé. Dalimil by se rád k panu Hynkovi dostal; když se podaří sehnat výzbroj a když si vymohl přístup, oznámí mu jakýsi sluha, že pan z Dubé rozmlouvá se šlechticem, který ke králi přivedl jednu z nejnádhernějších družin. Podle znaků té družiny pozná Dalimil svého nepřítele a sám je odmítnut. Dále se Dalimil dovídá, že výprava nesměruje proti Albrechtovi. Na něco podobného Dalimil vůbec nepomyslel, je tím popleten, uražen a roztrpčen. Vstupuje do řádu Maltézských rytířů.

(27) Vypravování složené z detailů a hledící jen k představám a k vjemům a k lidským tajnostem. Ryksa, později nazývaná Rejčka, jede na koni a sedí se jí velmi nepohodlně. Kůň je zřejmě janek, obrací se pořád na jednu stranu. Rejčka má závrť z ustavič-

něho pohybu, vnímá jakousi tvář, ústa, chrup. Slyší polštinu a její duch se propadá kamsi do nejzazší mladosti. Jednou seděla na rysí kůži. Hrubá srst, náramné pohodlí, jistota, líbezné hlasy, silné, rozkazující, vládnou zvířatům a rys je poslouchá, rozpleskl se na zem, má nataženy tlapy, je z něho pouhá kůže. Ale jankovitý kůň tlačí do Ryksina stehna. Jsme na tomto světě, Polák ještě mluví, kde jsou ti moji něžní pěstouni, ne ti hrubí hřmotící lidé z rané mladosti, ale sličná markrabata? Kde je ta paní s pokleslým víčkem? Smutná, nábožná. Vidím rýhu na jejím dlouhém krku, jednou se rozchechtala v lázni. Otčenáš, Zdravas Maria. To je král. Nevidím ho. Král, král. Virtutibus tuis, latina. Zněla mi po všech kostech. — Když se Rejčka ocitne ve světnici, pronese k ní řeč Griffina. Po řeči skutečné slyší Rejčka neskutečný hlas královy milostnice a splétá oba hlasy v polemický dialog.

(28) České vojsko postupuje hluboko do Polska a Lokýtek je přinucen k útěku. Skrývá se po lesích a jednoho dne padne do rukou ozbrojené skupině, která pospíchá do Hnězdna ke korunovaci krále Václava. Ve skupině je vznešený polský řeholník a několik pánů řádu Německých rytířů. Rytíři mají k běženci hlubokou nedůvěru a polský řeholník jej rovněž podezřívá. Zdá se mu, že v běženci poznává Lokýtka, chce ho vydat a náhle se rozhoduje proti své vůli: Podstrčí mu mnišské roucho a dopomůže mu tak k útěku. Skupina dorazí do Hnězdna 30. srpna, je právě den korunovace. Řeholník vidí Svinku mezi českými velmoži a vyznává se mu ze svého poklesku. Svinka odpovídá přísně i shovívavě, jeho cit a jeho úvahy jsou zmateny. Po celé trvání korunovačního obřadu myslí Svinka na řeholníkův příběh, dochází ke kázání a v Svinkově hlavě se vyjasňuje. Svinka mluví s králem a pronáší uštěpačné a nenávislné poznámky.

(29) Kostka je přitahován k Čechům a vetře se mezi čeled' zemského hejtmana Tasa. Na jakémsi lovu se ukáže, že jeden český zbrojenec má znamenitou kuši. Kostka označí zbraň za čertovské dílo, vypravuje pohnutý příběh, postraší zbrojence a způsobí, že mu chudás svou kuši předá. (Příběh, který Kostka vypravuje, je osvědčená povíadačka zbraslavských cisterciáků.) Když Tas vidí zbraň v Kostkových rukou, je velmi obveselen, seznámí se s chlapem a odtud Kostky užívá jako exekutora. Kostka v naprosté nevinnosti vydírá jako ďábel. Vykonáváje svou funkci narazí na zájmy pana Mikoláše Přemyslovce. Mikoláš a Tas se mají v žaludku již z Krakovska. Kostkovi jde o krk, padne-li do rukou pana Mikoláše, ale provede-li dobře svou věc, bude odměněn od Tasa. Před závěrem hry odvrátí se však přízeň krále Václava od obou vyděračských pánů. Na jejich místo přijde vladyka z Čakovic. Kostka ostrouhlal a je opět bezvýznamným chudákem.

(30) Biskup Muskata má znamenité obchody, Krakovem totiž probíhá podle Visly do Budína stará obchodní cesta. Od těch dob co vešly do oběhu české groše, užívají jich za platidla severané i Uhři. Krakov se stal obchodním městem, panuje tam groš. Jan Muskata vděčí za všechno Václavovi a rád by mu poslal nějaký exotický dárek. Dva uherští pokumánštění kupci mu nabízejí dvě znamenité a zřejmě ukradené relikvie. Muskata se pro jednu rozhodl a kupec, který byl odmítnut, zabije svého šťastnějšího konkurenta. Tu vznikne mezi Uhry řežba, při které přijdou o život i kněží. Muskata zakročil, soudí uherskou skupinu, dovidá se o poměrech v Uhrách znamenité podrobnosti a jede do Prahy. Tam mluví před králem. 14. ledna zemře král Ondřej a jeho (Muskatovy) plány nabývají konkrétních forem.

(31) Prosperita Zbraslavského kláštera. Jsou tu ubytováni vlašští právníci, kteří mají kodifikovat jednot-

livé soudní nálezy, dále tu jsou cizí učenci, které král povolal, aby položili základ k universitě. Všechno by šlo jako na drátkách — jenže normalisovaný soudní řád bude překážet pánům a kláštery mají opět zájem na tom, aby se vzdělanost šířila jen jejich prostřednictvím. Tak vznikl mezi šlechtici a právníky a mezi kněžími a učenci svár. Vypravuje se, že kterýsi sluha pana Hynka z Dubé viděl hřbitovního krkavce pít barvu z misek, v nichž si právníci namáčejí své štětce. Mniši se pak obávají, že mezi učenci je jeden z těch, kteří snad musili utíkat před řezníkem Rintfleischem z Rottweilu nebo z Norimberka. Do pře se vloží ctižádostivý kralevic a králova milostnice. Mladý Václav je pro obvinění, králova milenka je odmítá. Postižené strany šíří zvěst, že se kralevic a ženština pletou do veřejných věcí. — Je letní večer, král uprostřed svých rádců zakouší dokonalého štěstí. Jeden z cizích učenců právě před ním přednesl traktát o královské moci a držbě zemí. (Bůh propůjčuje králi moc a skrze tu moc mu dává země, aby je obrátil k službě boží atd.) Král je unesen. Rouhavá idyla: To místo nedám leč Panně Marii. Královo toužení po světské moci přichází bezprostředně po náboženském vzplanutí. Řeč o uherské koruně. Král je rozhodnut, propouští rádce, zůstane jen opat a Petr z Aspeltu. Opat krále mírně napomíná, uvádí jeho výrok na pravou cestu, mluví o zmatených učencích a škodlivosti jejich mudrování a o zásadní chuti kralevice státi se mladším králem. Král s opatem souhlasí, chce se obrátit ke konkrétním věcem. Mluví s Petrem o situaci císařově, o poměrech v Římě a v Polsku. Opat připomíná zavrženou Rejčku. Král myslí na její korunovaci a na poselství k uherským pánům. Téže noci je do světnice právníků vpuštěn havran. Učenci naleznou před svým prahem svázaného a zpola udušeného Žida.

(32) Povídka o dvou saracénských mečích. V červnu

r. 1301 se blížil k Hodonínu průvod uherských pánů, aby se setkal s českým dvorem. Mezi Uhry byl Matouš Trenčanský. Představuji si ho jako násilníka se smyslem pro věrnost a žerty. V jeho družině byl Kumán, kterému byl Matouš zavázán za mnohé loupežnické služby. Tohoto Kumána bylo těžko udržet, aby se v cizí zemi nevrhal po kořisti. Matouš ho konejšil sliby. V Hodoníně se prý všem dostane nádherných darů. Když tam dorazili, dostalo se Matoušovi více bohatství než očekával. Mezi skvosty byly také dva sarracénské meče. Matouš je dal nedočkavému Kumánovi, který bydlil za městem ve stanech, a milý Kumán meče prodal jakémusi bohatému měšťanu. Záhy se rozšířila pověst, že uherští pánové prodávají královy dary a nádherné meče že se octly v držení prostého měšťana. Za podobných řečí si uvědomil Matouš i Kumán velikou ztrátu. Kumán chtěl věc napravit, do rána tedy kupce zabil a mečů se opět zmocnil. Všelijaké uherské přehmaty a vposled vražda působila na hodonínské obyvatelstvo a na celý český dvůr velmi neblaze. Králova štědrost se na radu Jana Muskaty zastavila a budoucí kancléř nového krále vyhrožoval, že nikdo z Čechů nevstoupí na uherskou půdu. To bylo pro uherské pány velmi zlé. Šlo jim o splnění Václavových slibů, doma spálili k druhým kandidátům mosty atd. Věc nejvíce rozzuřila Matouše. Vyhledal Kumána, který se právě obíral nově získanými meči, uchopil jeden z nich a bylo po Kumánovi. Jan Muskata vytyšil — a možná že si také ověřil, jak vypadaly na mrtvolách sečné rány — jak se věc udála a překvapil Matouše tímto tvrzením: Ty máš opět sarracénské meče a těmi meči zahynul ten, kdo je neprávem koupil i ten, kdo se jich neprávem zmocnil. Kdo je v držení mečů a nemá čisté ruce, bude jimi zabit. Meče pocházejí od svatého Ludvíka Francouzského a dobývaly Svaté země. Je jisto, že při korunovaci 27.

srpna byl pan Matouš oběma meči ozdoben, ale ať věřil v jejich kouzlo či nic, prodal potom jeden z nich Janu Muskatovi za desateronásobnou váhu zlata a přihodil k váze meče slib věrnosti a pocit úcty k mazanému kancléři.

(33) O smířlivém papežském legátu Mikolášovi. Jakého byl Mikoláš původu. Jak získal skrze smířlivost papežskou důvěru, jak byl poslán do Uher, jak si obezřetně vedl a nikomu nedával přednost, jak Mikoláš zasáhl do sporu měšťanů s Martinem Slovákem, o jeho půtkách s kapitulou, o tom jak byl přinucen odejít z Budína a jak pozbyl smířlivosti.

(34) Mistr Oldřich z Paběnic se seznamuje s vyslancem krále francouzského. Oldřich je sličný a zbožný, Francouz je ošklivec a lehkomyšlník. Prvý důvěřuje, že mu při jeho spravedlivém poslání bude nápomocna Maria, druhý se bezpečí spíše na vlastní výmluvnost. Oba vyslanci mají vztah k jakési Římance. Kdo pochodí u papeže, bude vítězem i u slečny. Je to jakási sázka. Papež vyspílá Oldřichovi, je to však jenom diplomatický hněv. Francouz si vůbec nevy-mohl slyšení. Při druhé návštěvě upře papež Václavovi právo na polskou korunu. Oldřich se chystá domů, jeho věc je ztracena, přicházejí zprávy o otřeseném postavení krále Václava v Uhrách i v Polsku. Jan Muskata prý musil opustit Budín a mnoho biskupů opustilo českou věc. Schyluje se k útoku na Budín, ale Karel Robert je prý stejně bezmocný jako Václav. Když se Francouz chce již uvázat v dědictví po Oldřichovi, likviduje papež všechny své italské naděje a plane po pomstě nad Filipem Francouzským i nad Přemyslovci. Oldřich a Francouz jsou přinuceni opustit město jednoho dne a jedinou branou. Slečna naslouchá. Z opuštěného domu se ozývá oslí hýkání.

(35) Oldřich z Paběnic vykládá králi Václavovi o výsledcích svého poslání. Král každou jeho zprávu

odměňuje. Za zvěst o Mikolášově útěku k Albrechtovi dostane Oldřich stažený brakteát, za zvěst o tom, že Albrecht chce na příští časy odvozovat svou moc jen od papeže, dostane Oldřich ještě něco méně významného. Neví již co říci. Tu si vzpomene na žerty s francouzským vyslancem a dostane dům, kde vládne krásná hospodyně. Je to jako v pohádce, jako by teprve teď vyhrál svou římskou sázku. Král Oldřicha propustí a rozkáže, aby mu byla předčítána báseň o Janu z Michalovic. Netrpělivi královi rádcové nemají ani potuchy o tom, kam král směřuje. Počíná se opatrnická a nevěcná porada. Král upadl v náboženské roznícení a náhle v něm propuká vzpoura proti papeži. Je rozhodnut: Vypravuje dva posly k Filipu Sličnému. Jeden posel je zadržen Albrechtem, druhý dorazí do Paříže. Po pařížských ulicích jsou čteny hanopisy na papeže. Posel si zděšeně připomíná, že obsahují totéž, co řekl jejich král.

(36) Povídka o domě „U vynořující se žáby“. Dům toho jména náležel měšťanu Reichertovi a ten měšťan si nebyl nikdy jist před Dalimilem. Jednou šel Dalimil mimo jeho okna a Reichert mimoděk přirazil okenici. To Dalimila rozesmálo. Náhodou byli nablízku dva přátelé: Pan Hynek z Dubé a pan Barba. Ti dva se připojili k Dalimilovým žertům. Za hovoru vytýkal Dalimil měšťákům zpupnost: Chlap má takovýhle dům! Nedávno lehl právě hrad popelem. Pánové tedy vešli k Reichertovi a zabrali dům pro krále. Reichert byl přešťasten a to byla věc, které si Dalimil nepřál. Zanedlouho potom přijal Václav v domě „U žáby“ ty, kteří jednali s kurfirsty a v Braniborsku. Tu zprávu, že totiž braniborský pán zůstane Václavovým spojencem, Reichert vyslechl. V obchodním smyslu měla nesmírnou cenu. Reichert byl ještě šťastnější a zanesl dům neslýchanou nádherou. Přehnal horlivost a král se rozhodl, že dům získá pro svou milenkou. Rozhodl se

totiž, že je čas, aby ji trochu vzdálil od své osoby. V ten čas přijela do Prahy zhrzená mniška a zhrzená manželka Jindřicha Hlohovského. Byla omylem ubytována „U žáby“. Kunhuta naříká na polské poměry, na Piastovce, kteří se chytají papežova hněvu a na Václava, který nedbá o ženu a který si hledí milenky. Nemá ani tušení, že s ní bydlí pod jednou střechou. Králova milenka je neviditelná a připravuje Kunhutě na tisíc roztomilostí. Krále to baví. Vyslechne napomínání zbraslavského opata, myslí na manželství s Rejčkou, jede jí vsťříc. Turnaj v Žitavě. Pan Hynek, který měl prsty v omylu s ubytováním, ozdobí svou helmici závojem královy milenky, pan Barba bojuje za Rejčku. Pan Hynek se prohřeší proti pravidlům, zabije Barbu a je diskvalifikován. Král je pohoršen i polichocen, totéž (v jiné poloze) platí i o Dalimilovi. Jen Reichert nechápe, proč se na domě „U žáby“ objevil helm pána z Dubé.

(37) Francouzi urazili papeže. Smrt Bonifáce VIII. Francouzi ztrácejí zájem o české spojení. Když papež ještě žil, posílal Filip Václavovi prsten na znamení přátelského svazku. Teď, když je papež mrtev, přičiňuje Filip k daru nový výklad: Jako je uzavřen prsten, tak je zcelena i velikost a sláva českého krále. Nikdo nemůže vniknout do kruhu atd.

(38) Jaké jsou osudy těch, kdo marně touží po velikosti. O Janovi, synu paní Alžběty. O jeho lásce k Václavovi, o tom jak se mu nemohl vyrovnat a jak ho počal nenávidět. O obráceném světě chudšů. O radosti, s kterou Jan slyšel smutné zprávy Petra z Aspeltu. O nepřátelství mezi Albrechtem a Václavem. O Janově hněvu proti věrnému Braniborci. Jak Jan přivítal Albrechtovo pozvání. O jasném duchu krále Václava.

(39) Zatím se Lokýtek vrátil do Polska. Zjišťuje náladu kleru a chápe, že nacionalism je voda na jeho mlýn. Kdesi v lesích se sešel s Kostkou. Kostka má

reprodukční schopnost a opakuje bez porozumění Lokýtkovy fráze. Lokýtek k němu pojme nedůvěru. Jejich tlupa zajme jakéhosi Čecha a dříve než ho může utratit je sama rozprášena. Lokýtek, Čech a Kostka bloudí spolu po lesích a za hrozné bídy se do sebe zamilují. Jsou kdesi na východ od Košic. Kouzlo selže teprve před velmožem, který přijímá Lokýtka jako vladaře.

(40) Počíná se válečné tažení. Dalimil opět chápe svého krále. Maltézský řád, jehož je Dalimil rytířem, krotí Dalimilovu chuť pustit se do boje. Dalimil je odkázán k nečinnosti, sbírá zprávy, sní: 1. Povídka o tom, jak byl zabit pan Tas. 2. O dědictví Moravského pole. 3. O Karlu Robertovi a jeho bábě. 4. O vzetí Ostřehomě. 5. O setkání dvou králů a o korunovačních klenotech. 6. O vpádu kumánském. 7. O Jindřichovi z Lipé a o Kutné Hoře. 8. O vyvoleném stavu panském a o prokletí chlapů.

(41) Václav odmítá oslavnou báseň na vítězství. V básni se mluví o štěstí českého krále, o bídném přezimování Albrechtově a o jeho dluzích. Václav ukazuje na neutěšený stav vlastních financí, na vzrůstající vliv pánů, na špatné zprávy z Polska a na zradu spojenců. Jen Ota Bavorský a Jindřich Korutanský, který se oženil s Annou, mu zachovali věrnost. Rádčům se zdá, že je král bez naděje. Když tedy dojde od Albrechta mírová nabídka, jsou ihned ochotni ji podepsat. Krále nic podobného ani nenapadá. Chce zvítězit. Podlomen nemocí přijímá zprávu o smrti Benedikta XI. a spřádá nové spojenectví s Francií a krotí zbůjné pány. Vítězství je na dosah ruky.

(42) Dům zlatníka Konráda. Zelený čtvrtek (15. IV. 05). Královny strašné vzpomínky: Nevyslechnutý žadatel, popálené chodidlo. 580 zpronevěřených papežských hřiven. Sen o řece. Boj až do posledního dechu: s účty, s pány, se synem, s mdlobou. Smrt a dílo věčně nedokončené.

(43) Řeka. Epický rybář vypravuje o králově nemoci a loví báječnou rybu. Kdyby ji ulovil, kdyby ji král pozřel, jistě se uzdraví. Zázračná a nikdy nevídaná ryba se třepe v síti. Tu zazní umíráček. Je 23. VII. Král zemřel. Ryba se vysmekla ze sítě.

(44) Dalimil jede na těžkém koni proti toku řeky a sní: O mrtvém králi, který se potkává se svatým Václavem. O jednomokém Albrechtovi, o smířlivosti a o ústupcích, kterých se mu dostalo. O Jindřichovi Korutanském. O koruně uherské. O sváru Petra z Aspeltu s Petrem Andělem. O veselé družině mladého krále a o bláhovostech věku nezletilého. O Polsku a o postoupení Pomořan.

(45) Kolem biskupského domu Jana Muskaty se úží kruh. Lokýtek nabývá půdy. Muskatův nepřítel, Oldřich z Boskovic, je nyní jedinou biskupovou nadějí. Oldřich kdesi zvítězil, ale mimo nadání je odvolán. Považuje věc za Muskatovu intriku, zuří, oslyšel Muskatovy prosby. Uherská pomoc. Muskata je zajat.

(46) Václava III. docházejí zlé zprávy a mladý panovník upadá z lehkomyšlnosti v nesmírné horlení. Vyhlásí zemskou hotovost, rozptýlí svou družinu, ustanoví Jindřicha zemským hejtmanem. Ve vojsku, které táhne na Moravu, se tvoří plno nespokojených skupin. Olomouc. 4. srpen. Ohřívá se zvěst o strašné postavě z Hnězdna.

(47) Zmatek. Má být vyjádřen episodami z okolí dcer Václava II. a Jindřicha, dále episodami z prostředí šlechtického, cisterciáckého, měšťanského a lidového.

(48) Do Zbraslavského kláštera, kde je právě opat s Petrem Zbraslavským, přinesli z lesa raněného. V brdských hvozdech řadí pan Zajíc z Valdeka, když se mu hajný protivil, neváhal pan Zajíc chlapa pošramotit. Cisterciáci vidí, že jde do tuhého, a svolávají poddané. Epický rybář má s ostatními osadníky chránit klášterní majetek, ale valně se mu do věci nechce.

(49) Lokýtek se zmocnil jakési české posádky. Čechové jsou věznění. Do jejich ohrady přichází, aby je potěšil a hlavně aby s nimi obchodoval, Kostka. Zajatý český hejtman zaplatil vítězům právě výkupné. Je raněn, nemyslí již na své žoldnéře, chce se spasit. Jeho družina je skoro celá pobita. Zbytek má místo koní dopravit raněného hejtmána do Čech. Kostka je považován za zajatce, táhne tedy do Prahy kolesku s umírajícím hejtmánem.

(50) Na dvoře domu „Od věže“ si vypravuje čeleď o nešťastné Elišce. Jindřich musil utéci před Rudolfem a zanechal ji bez pomoci. K Elišce prý chodí jakási postava a pláče s ní. Když pláče, je ji slyšet po celém městě. V citovém pobouření jde čeleď Elišku hledat (či jí nese dary) a narazí na skupinu zbrojenců, kteří se bratří s lidmi Rudolfovy. Žoldnéři, kteří vědí, že jejich šlechticové i měšťané jsou již v táboře Jindřichovi a Přemyslovnám nepřátelském, se prostáčkům vysmívají. Náhodou jde mimo cisterciácký řeholník a ten chce čeledi vyložit, že Bůh obrátil mysl atd. Lid poslouchá jako zařezaný, ale cisterciákovi pojednou přiletí na hlavu hrouda.

(51) Pan Vilém Zajíc z Valdeka přichází k rytci a zastihne tam měšťana, který si prohlíží právě dodělanou vlastní pečeť. Vilém měšťana ironisuje, měšťan odpovídá, že pečeť bude viset vedle jeho pečeti na úmluvách s králem Rudolfem. Vilém měšťanovu pečeť rozbije.

(52) Kostka dorazil do Prahy právě v den Rudolfova sňatku s Rejčkou. Slyše o polské paní netajil se svými sympatiemi a div div nebyl zbit.

(53) Jak si lakotný král Rudolf kul sám meč a jak mu jej jakýsi šlechtic na kousky zpřerážel. A o posměváčcích, kteří tloustli z králova hladu.

(54) Konrád a Heidenreich, kteří odpadli od Přemysloven, jsou povoláni do Horažďovic. Tábor Rudol-

fův, oposice proti Habsburkům. Rudolfova nemoc a smrt.

(55) Pan Vilém Zajíc proti Wolframovi a Dobešovi, kteří prosazují Jindřicha Habsburského. Vilémovi zbrojenci táhnou Prahou. Lidé z ulice se k nim přidávají, osvobodí Kostku, který se střídavě přidával ke straně jedné či druhé a naposled upadl do vazby. Lid s Kostkou táhne k biskupství. Padne Krušinova rána a ta je znamením k bouři. 15. srpna přichází do Prahy Jindřich a je nadšeně vítán. První starostí krále je zajištění Kutné Hory.

(56) Petr z Aspeltu byl konečně přiveden ke spojení s Albrechtem. Se smíšenými pocity táhne s ním českou zemí. Je to strašný postup, připomíná kumánský vpád. 20. září dorazí vojsko ke Kutné Hoře. Statečnost českých pánů. Jindřich z Lipé.

(57) Pražští měšťané dopomohou Rejčce k útěku. Spojí se se svými kmotry ve věnných městech. Vzrůst měšťanské moci.

(58) Zpěv o Ctiborovi. V říjnu, za strašné nepohody, opouští Albrechtovo vojsko Čechy. Ctibor soustředil sbory, které ustupujícího krále pronásledovaly. Obrací se proti městům. Měšťanská pýcha se nesytí hladem. Zásobovací sbor a naděje, které se k němu připínaly. Přepadení transportu Ctiborem.

(59) V lednu 1308 přišel do Prahy Ota Uherský a vdmychl malátnému Jindřichu do žil něco ohně. Sjednává spolek s Eberhartem a píše při svitu voskovic zatnutých do drahocenného svícnu diplomatické dopisy. Jednoho dne si jeden z českých pánů vynutí, aby mu Jindřich svícen daroval. Ota Jindřichovu slabost prý nemůže snést a sám ho vesele okrádá. Šlechtic, který získal svícen a který zná jeho provenienci, pochlubí se svým úlovkem opatovi. Ještě týž den dorazí do kláštera Jindřichovi zbrojenci, kteří vymáhají nové podobné skvosty.

(60) Schyluje se k novým válkám. Trouší se temné pověsti. Zoufalý a oklamáný Jan Paricida jim naslouchá. Psychosa vražd. Smrt Albrechtova.

(61) Jednání mezi Jindřichem Korutanským a Jindřichem Habsburským je pouhá hra. Skutečnou moc mají jedině čeští páni.

(62) Kostka se sešel se svými rodinami a bez dlouhých řečí vplul do poměrů. S naprostou samozřejmostí a v naprosté shodě se starým rybářem se zajišťuje proti pánům, proti klášterníkům, proti měšťanům a proti králi. Na cestách je plno loupeživých rot a člověk nikdy neví, ke které skupině mohou patřit. Rozumný chlap potírá tedy všechny. Tak si může počínat, jen když ho nikdo nevidí. Za světla a zvláště jsou-li při tom zbrojenci, je dlužno poslouchat vrchnost. Jednou poručili cisterciáci Kostkovi a rybáři, aby dopravili do Slap mnišské zásoby. Tam na slapském dvoře prožije Kostka s rybářem a s Petrem Zbraslavským útok žoldněřů. Ozbrojení sluhové Velfoviců poskytnou Petrovi záštitu a ten — nemoha se nadíti pomoci ani od krále ani od pánů — ještě Velfovicům a s nimi všem kupečkům vyspílá.

(63) Dům Velfoviců „Od věže“. Konspirace, ctižádost, jednání sňatková, královy dluhopisy, arrivism.

(64) Měšťané ovládají hornickou obec v Kutné Hoře. Útok na Sedlecký klášter. Zajetí Jindřicha z Lipé a Jana z Vartemberka.

(65) Společný rok a nedostatečnost Jindřichova. Nedobrovolné sblížení měšťanů se šlechtou, šlechty s měšťany. Smlouvy. Králova tíseň a hlad. Je vypuzen z hradu. Srážka Jindřichova s Eliškou.

(66) Nesoudržnost měšťanů. Intriky pana z Lipé. Útok na Prahu, vítězství a pomsta. O krále nikdo nebdá. Lid se opravuje a přenáší svou lásku na Elišku.

(67) Zranění Dalimilovo, jeho otřes. Kronika. Tři básníci: Dante, autor české Alexandreis a Dalimil.

(68) Stav cisterciáckých opatství. Konrád, Petr a Heidenreich a jejich styky s Petrem z Aspeltu. Ohledy na českého ducha a české povědomí. Plán s Lucemburky. Eliška. Schůzka v basilice svatého Víta.

(69) Korutanci v Čechách. Návrat vypuzených měšťáků. Pány víže k Jindřichovi jen přísaha. Eliška. Poselstvo. Pomoc míšenská. Eliščina situace a její útek.

(70) Po nezdařeném náporu na Mosteckou věž se Míšňané zmocňují Zbraslavě. Kostka a rybář jsou mučeni.

(71) Frankfurt a smlouvy s římským králem.

(72) Zatím dobyli Míšňané Kutné Hory. 7. VIII. se vrací svatební poselstvo, 14. VIII. odjíždí Eliška, 31. VIII. je svatba ve Špýru.

(73) Praha je dobyta, Dalimil vyjíždí na Zbraslav, která je málem v troskách. Dalimil zastihne umírajícího rybáře, prokáže jakési milosrdenství Kostkovi, kterého nepoznal.

(74) 18. října vstupuje Jan Lucemburský na českou půdu.

(75) Dalimil píše svou kroniku.